

De duizendpotige woelgeest Hugo Claus

Hugo Claus, een van de meest gelauwerde auteurs uit het Nederlandse taalgebied, leverde een minstens net zo belangrijke bijdrage aan de schilderkunst. Galerie Simonis & Buunk in Ede organiseert dit voorjaar een omvangrijke verkooptentoonstelling van ruim 100 tekeningen, aquarellen, collages en gouaches.

TEKST: MARISKA DOESBURG

De ruim 100 'verftekeningen', zoals Rudi Fuchs ze eens noemde, geven een inkijkje in de innerlijke wereld van de duizendpotige woelgeest die Hugo Claus (1929-2008) was. De dichter, schrijver, filmmaker en kunstenaar, vooral bekend bij het grote publiek als schrijver van zijn magnum opus *Het verdriet van België* uit 1983, noemde zijn tekeningen liefkozend 'kleine dingetjes'. De autodidactische kunstenaar ontpopte zich eerst tot tekenaar en schilder en pas later zouden de gedichten, toneelstukken en romans het roer gedeeltelijk overnemen. Maar de kunst werd nooit bijzaak.

Over zijn kunstenaarschap vertelde Claus zelf tijdens de opening van de tentoonstelling *Claustrum* in Hasselt in 1979: "Ik heb altijd en overal getekend en geschilderd. En bedenk goed: ik heb het altijd zonder remmingen gedaan. Ik ben niet op zoek naar een stijl, naar een identiteit. En als je al van identiteit wil spreken dan is dat de verzameling van mijn vele uitwassen. Ik wil daarbij wijzen op de Japanse kunst, waarin schrijven of schilderen of tekenen samenvallen."

Claus gaf minstens net zoveel om zijn artistieke scheppingen als om zijn literaire werken. Er ging amper een dag voorbij of hij was niet aan het schilderen of tekenen. Papier verkoos hij boven het traditionelere doek. Vaak zette hij de tekeningen neer in enkele lijnen, snel en sterk. Door de vlotte en energieke hand bruisen de werken van energie. De kunstenaar maakte zowel figuratief als abstract werk, waarin de vrouw en sensuele erotiek de hoofdrollen opeisen.

Claus maakte zowel figuratief als abstract werk, waarin de vrouw en sensuele erotiek de hoofdrollen opeisen. Zijn werken bruisen van energie.

Van de traditionele schildersezel maakte Claus geen gebruik. De schrijvende schilder verkeerde het meest in zijn element als zijn verbeelding het met verf, inkt, of houtskool van hem overnam. Het liefst zittend op de grond, gehurkt, geknield of leunend op een tafel. Het schilderen maakte hem rustig. Zoals hij het zelf ooit zo treffend omschreef: "Schilderen is een van de manieren om de lasten van het schrijverschap te ontvluchten." Veelzeggend is wat Claus vertelde aan de Vlaamse dichter-journalist Willem M. Roggeman van de Vlaamse Gids. "Ik schilder praktisch elke dag. Ik ben het altijd blijven doen. Eenzelfde verwarring en versnippering is gaande in wat ik schilder als in mijn schrijven. Ook daar ben ik niet vast te prikken op één stijl of één figuur. Ik ben blijven schilderen omdat, als je een paar uur gebogen zit over een tafel, je behoefte hebt aan iets speelsers, iets wat niet het denkwerk op de proef stelt."

Untitled, inkt, waskrijt en gouache op papier, 28 x 35,7 cm, gesigneerd l.o. © Simonis & Buunk. Prijs: € 12.500.

GEVOELIGE ECLECTICUS

De in Brugge geboren eigenzinnige Claus kon door geen enkele school worden betuigd. Tijdens zijn studie aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten in Gent schilderde hij landschapjes, gevels in de stad en verzorgde hij boekillustraties om in zijn levensonderhoud te voorzien. Na seizoenswerk in een suikerfabriek in Noord-Frankrijk eindigde Claus in Parijs, waar hij contact zocht met de surrealisten. Vanaf het moment dat Claus zich in 1947 in Oostende vestigt, gaan zijn kunstenaarsaard en schrijverschap hand in hand. Hij schreef zijn eerste gedichtenbundel *Kleine reekes*, een bundel sonnetten die door zijn vader, een drukker, werd gedrukt. Zijn prozadebuut *De Metsiers* schreef Claus in 1949 en zijn eerste kunstexpositie was in hetzelfde jaar. Tijdens zijn anderhalf jaar durende verblijf in de Belgische kustplaats had Claus tekeningen en schilderijen gemaakt. Illustraties bij sprookjes, strandgezichten,

maskers en grote naakten uitgevoerd in olieverf. Voor Claus bestond er niet één genre of thema. Waar hij ook ter wereld was, hij bezocht de kunsttempels met ontzag en een hongerige blik naar meer. Door wat hem in vervoering bracht, van Europese tot Chinese en Japanse kunst, liet hij zich als kunstenaar meevoeren. Het jaar 1949 droeg nog een toekomstbelofte wat kunst betreft met zich mee. Claus kwam in dat jaar in contact met Christian Dotremont (1922-1979), een van de Belgische oprichters van de CoBrA-beweging. Een jaar later treedt hij toe tot de groepering en publiceert in het gelijknamige magazine tekeningen van hem. Voor de artistieke duizendpoot waren de vriendschappen met andere kunstenaars van onschatbare waarde.

Op de tentoonstelling in Ede verkeert Claus in goed gezelschap van zijn CoBrA-vrienden Karel Appel, Constant, Corneille en Maurice Wyckaert. Vooral de vriend-

schappen met Appel en Corneille werkten diep door. Bij tekeningen van Appel schreef hij zeven gedichten onder de titel *De blijde en onvoorzien week*. Bij Corneille's tekeningen schreef hij in 1951 twaalf gedichten. Tijdens een verblijf op Ibiza in 1959 schreef Claus zelfs een omvangrijk aan Appel gewijd boek. De bij de expositie in Galerie Simonis & Buunk behorende catalogus verschijnt ook in een speciale editie in een oplage van 100, uitgevoerd in een luxe roze linnen cassette met een piezografie, genummerd en voorzien van een blindstempel.

 BEZOEKEN

Galerie Simonis & Buunk
Ede
14-05 t/m 04-06
www.simonisbuunk.nl